

RECULL DE PREMSA

30/12/2014

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

 acceso

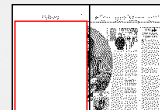
Fecha	Titular/Medio	Pág.	Docs.
30/12/14	USOS I ABUSOS DE LA CRÒNICA NEGRA. ENRIQUETA MARTÍ LA VAMPIRA QUE NO VA SER / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	4	2
30/12/14	BALANÇ CULTURAL DEL 2014. UN SECTOR ESTRATÈGIC EN RISC. EDITORIAL / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	6	1
30/12/14	EL PRESIDENTE DE ECUADOR INTENSIFICA EL ACOSO A LA PRENSA INDEPENDIENTE / EL PAIS (ED. NACIONAL)	7	1
30/12/14	"EL HUMOR GRÁFICO ABRIÓ UN CAMINO A LA LIBERTAD DE EXPRESIÓN" / EL PAIS (ED. NACIONAL)	8	1
30/12/14	EL FUTURO DE LA TELEVISIÓN, EN MANOS DEL SUPREMO / EL PAIS (ED. NACIONAL)	9	1
30/12/14	CENSURA EN PLENA ESCALADA POLÍTICA / ARA	10	1
30/12/14	TAPAR-SE EN UNA BOMBOLLA / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	11	1
30/12/14	THE INTERVIEW' OBRE A HOLLYWOOD LA PORTA DE LES ESTRENES A INTERNET / LA VANGUARDIA (ED. CATALA)	12	1
30/12/14	RTVE AFRMA QUE L'ÚS DE TARGETES DE DIRECTIUS ES CONTROLA / EL PERIODICO CAT(ED. CAT)	13	1
30/12/14	SERIES.LY RETIRA ENLLAÇOS PERÒ ES MANTÉ OPERATIVA / ARA	14	1
30/12/14	CANAL SUR AHORRA 400.000 EUROS AL SUPRIMIR SU SEÑAL INTERNACIONAL / EL ECONOMISTA	15	1

PERIODISME I MITJANS DE COMUNICACIÓ

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

Usos i abusos de la crònica negra

ENRIQUETA MARTÍ

La vampira que no va ser

Un nou assaig desmunta la llegenda de l'assassina en sèrie de la Barcelona del 1912

NÚRIA ESCUR
 Barcelona

La primera vegada que l'escriptor Jordi Corominas va llegir una ressenya sobre la tremebunda història d'Enriqueta Martí i Ripollés, nascuda el 1868 –batejada després com la *vampira del Raval*–, també va creure en la seva llegenda negra. Per què hauria de dubtar del relat oficial?

Així va quedar registrada a la seva memòria: "Nascuda a Sant Feliu de Llobregat, va anar a Barcelona i va estimar la pluriocupació. Serventa, probable prostituta, curandera, proxeneta, segrestadora, captaire, bugadera, modista, mare sense fills, progenitora òrfena, amiga dels rics, princesa dels pobres, vampira per mitologia i assassina en sèrie per capricis de la propaganda". Qui en dona més? es preguntava l'escriptor.

Teòricament –sobre el paper i en connivència amb el relat de les autoritats– Enriqueta Martí hauria estat un veritable monstre. Tot hauria començat pel segrest el 1912 –això sí que va ser cert– d'una nena de cinc anys, Tereseta Guitart.

Disset dies després la criatura apareixeria amb els cabells rapats i vestida amb parracs al seu pis del carrer Ponent on –explicaven les cròniques– es descobrien esborronadores troballes: ossos, restes de sang, estranys estris...

Se suposava que Enriqueta segrestava nens i utilitzava els seus fluxos corporals per elaborar suposades cremes que venia a burgesos –a la sortida del Liceu– o aristòcrates –més amunt de Diagonal– amb la promesa de l'eterna joventut. Se'ls acut alguna cosa més esborronadora?

"Jo elaborava articles de crònica negra –explica per a *La Vanguardia* Jordi Corominas– intentant buscar alguna esclataxa a través de la qual comprendre la vida d'assassins i víctimes". Va fer el mateix a Ràdio Barcelona. Remenant informació sobre crims locals sempre

xocava amb el nom d'Enriqueta Martí. "Un dia, havent acceptat ja la versió mentidera, vaig decidir posar-m'hi de ple, bussejar a l'hemeroteca. Precisament, la de *La Vanguardia*. I va entendre per què molts cronistes miraven només la informació escabrosa que es va publicar els primers dies i prescindien de fer un posterior seguiment rigorós.

"Enriqueta no era una assassina sinó més aviat paradigma d'una Barcelona pobra i desesperada que era la que no acostumava a sortir als mitjans". A Corominas li fascina, d'Enriqueta, el fet que no deixa de ser una víctima

d'una ciutat on no s'aplica cap tipus de pietat, no es contextualitza, i on la misèria era el factor comú "per molt que ens hàgim quedat amb la narració del Modernisme oficial o amb l'esplendor de la burgesia de llavors".

La curiositat de Jordi Corominas, tot i això, anava més enllà. Després de l'impacte inicial, va acarar articles com el publicat per Pedro Costa a *El País*. Va començar a investigar i, després de moltes hores de feina, va arribar a la conclusió que la història de la *vampira del Raval* no ha-

MANIOBRA DE PROPAGANDA

"Al parc temàtic barceloní li faltava una mena de Jack l'Esbudellador"

L'EMPREMTA DE LA MISÈRIA

"La mort d'un fill de deu mesos, per desnutrició, la va pertorbar totalment"

MÉS AUTORS COINCIDEIXEN

La historiadora Elsa Plaza va arribar a la mateixa conclusió en un assaig sociològic

via estat més que el producte d'una maquinària periodística a favor de la morbositat i la truculència. Va repassar notes i arxius, va rellegir cròniques de l'època a *La Vanguardia* i *ABC* i va confirmar que "molts dels qui van tornar a explicar el cas es van limitar a llegir les ressenyes d'aquells primers dies però van deixar d'investigar els últims rastres del relat...". Perquè la història d'Enriqueta no és com sembla.

La lectura de *Barcelona 1912. El cas Enriqueta Martí* (Silex) és doblement interessant ja que desmunta tota la maquinària de la llegenda. Per Corominas, Barcelona, que no tenia fins aleshores un gran assassí en sèrie local, la figura d'Enriqueta "era una gran oportunitat per encaixar al parc temàtic barceloní, una mena de Jack l'Esbudellador ambientat en

Fabricant monstres.

Les cròniques de l'època no van aclarir les raons del succés. Només es va demostrar el segrest d'una nena que va aparèixer 17 dies després. A dalt, Enriqueta Martí, i a baix, la pàgina de *L'Esquella de la Torratxa* (març del 1912).

l'època de la Rosa de Foc".

La morbositat i el sarcasme estaven servits. Fins i tot *L'Esquella de la Torratxa* va publicar, com a portada, el 8 de març del 1912, un dibuix on apareixia una monstruosa Enriqueta amb un parell de nens sota el braç, i una llegenda: "El plat del dia".

Són rumors i falsedats que l'as-

saig s'encarrega de desmuntar. No és el primer. Fa pocs mesos la historiadora Elsa Plaza en va publicar un altre amb les mateixes conclusions de Corominas i un enfocament sociològic i de gènere.

Enriqueta Martí, lluny de ser una assassina, seria una misèria dona marcada per un fet que li va destrossar la vida: la mort

#tuitsdecultura

Per quins dimonis els hackers
no tomben Candy Crush?

@LukeRomyn
 Luke Romyn Escriptor

Los griegos son unos cabrones
que quieren joder a los mercados
votando a gentuza. Con todo lo que
han hecho los mercados por ellos...

@JuanGomezJurado
 Juan Gómez-Jurado Escriptor

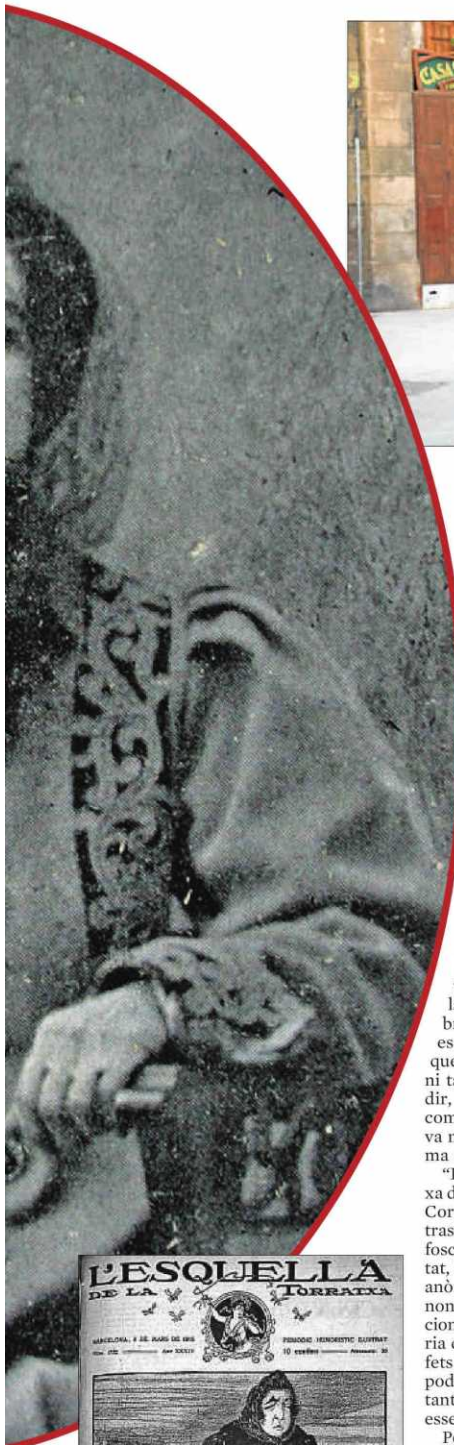

No sé cómo había podido no ver
Dogville hasta hoy. Qué maravilla.
Lars es el mejor.

@paco_plaza
 Paco Plaza Cineasta

No es pot ser tan llest ni saber
tant de tantes coses.

@PepG_P
 Pep García-Pascual Actor i director

KIM MANRESA

Jordi Corominas, autor de l'assaig sobre Enriqueta Martí

d'un fill, amb tot just deu mesos, a causa de la malnutrició. "Pertorbada per aquesta situació –conclou Corominas–, va segrestar Tereseta". Potser per buscar-li una companyia a Angeleta, l'altra nena que ella cuidava, al pis que compartia amb l'avi. "Però la seva no era una ment analítica ni criminal. Avui hauria rebut atenció psiquiàtrica".

La llegenda de la mala dona ha generat diverses novel·les, obres de teatre, fins i tot un musical. La feina de Corominas rectifica i dignifica, d'alguna manera, la seva figura. La Barcelona de finals del segle XIX –una ciutat amb el 50% d'analfabetisme i 12.000 prostitutes– era lloc idoni per al relat sinistre. Però aquella pobre desgraciada sobre la qual es van acarnissar les cròniques de l'època –i posteriors– ni tan sols va morir, com es va dir, apallissada per les seves companyes recluses –tot i que va morir a la presó–, sinó víctima d'un càncer d'úter.

"La seva història real no deixa de ser dickensiana –continua Corominas– i aquest és el contrast més salvatge amb la versió fosca que hem heretat. En realitat, l'únic que tenim és un ésser anònim, a qui sempre estan desnonant, enfrontat a unes condicions materials de màxima misèria que la porten a una sèrie de fets al·lucinants que tampoc no podrien haver-se succeït amb tant impacte sense un element essencial: les aparences".

Per l'autor d'aquest assaig esclatador, Enriqueta Martí va ser només el boc expiatori periodístic que ocultava les vergonyes de Barcelona. No oblidem que la seva cuinada li dona a cuidar la seva criatura –Angeleta– perquè l'ha tingut ja de vídua i tem el què diran.

L'autor de l'assaig descarta una per una les hipòtesis. Es va demostrar que existissin els famosos ungüents miraculosos? No. Restes de sang en alguna tovallola? Enriqueta tenia un càn-

cer d'úter que li provocava hemorràgies vaginals. De què eren els ossos que van trobar? Uns, probablement extrets d'algun cementiri, i utilitzats com amulets màgics, altres d'animals utilitzats per cuinar, gallines i ossos de porc.

El seu dia a dia no era més que la suma d'una vida desgraciada i una existència misèrrima que algú va voler manipular, anys després, com a reclam turístic.

El cas, sensacional i misteriós, queda registrat també a *La vampira de la calle Poniente*, on Ginger Ape Books va publicar breus i ressenyes remeses per les agències de notícies a la premsa madrilenya i cròniques del novel·lista Luis Antón del Olmet, un dels forjadors de la llegenda, corresponal especial de l'ABC que es va acabar creient aquella fira de detalls macabres. I, amb ell, tots els seus seguidors.

FINALS DEL SEGLE XIX

"Llavors Barcelona era una ciutat amb un 50% d'analfabets i 12.000 prostitutes"

CÚMUL DE MITES

"Va morir a la presó, però no és cert que fos per la pallissa de companyes recluses"

Enriqueta Martí va morir als 45 anys a la presó Reina Amalia. La seva història va acaparar l'atenció de tot Espanya i aquesta va ser la ressenya inicial, el tret de sortida d'una llegenda que avui s'està desmuntant: "Barcelona 27, 2 tarda (Urgent)". Un guàrdia municipal ha trobat aquest matí la nena desapareguda. Estava segrestada per una dona de quaranta anys, anomenada Enriqueta Martí, en una casa del carrer de Ponent. Quan el públic ha conegut la notícia, s'ha amuntegat davant el domicili de l'Enriqueta i, per evitar un assalt, hi han hagut d'acudir les forces de l'ordre públic. Ampliaré detalls".

BALANÇ CULTURAL DEL 2014

Un sector estratègic en risc

EDITAR ha estat per a mi, des del principi, proposar a uns amics que no coneixia una lectura que pensava que els podia agradar, estimular i enriquir". Són paraules de Jaume Vallcorba, editor de Quaderns Crema i d'Acanalado, que va morir a l'agost, llegint-nos uns catàlegs literaris i assagístics inscrits en la millor tradició cultural. Una cosa semblant al que Vallcorba deia del seu ofici es podria dir de la cultura en general. Perquè la cultura és aquest cúmul de coneixements que els éssers humans anem adquirint al llarg de la nostra vida en llibres i cinemes, en teatres i auditoris, en debats i viatges, pel gust de cultivar-nos i amb l'afany d'enriquir-nos espiritualment i de ser millors persones.

Sota aquest generós paraigua cultural s'aixopluguen avui expressions molt diverses. Algunes responen a les diverses exigències que Vallcorba satisfia amb els seus llibres. Per exemple, la novel·lística del francès Patrick Modiano, excel·lent evocació de l'atmosfera tèrbola, de falses lluentors, que va caracteritzar la França de Vichy, i premiada enguany amb el Nobel de Literatura. O la de Gabriel García Márquez, que anys enre va revolucionar les lletres en castellà, i ha estat una de les grans pèrdues literàries de l'any, com ho va ser la de Lauren Bacall en l'àmbit del cinema clàssic.

Però no totes les expressions de la cultura actual són d'aquesta ambició o màgia. Moltes s'accontenten amb agradar o entretenir, i sacrifiquen de vegades la complexitat en nom de la rendibilitat. És així com per molts el 2014 haurà estat l'any de Rihanna, Taylor Swift o Beyoncé, o en el cinema el de *Siete apellidos vascos* y *Torrente V*, com el 2015 serà l'any de les noves entregues de James Bond, *Star wars* o *Missió impossible*. A Espanya, que no escapa d'aquest corrent popular, el 2014 es recordarà com l'any en què el Reina Sofia va batre rècords amb una exposició de Salvador Dalí que va atreure uns 700.000 visitants. Una mostra, per cert, procedent del Pompidou de París, on també va ser de rècord, ara ja superat per una altra de Jeff Koons, potser l'artista que després de Dalí i Warhol ha rendibilitzat millor la deriva mediàtica de les arts plàstiques.

A Catalunya, el 2014 s'ha distingit per la celebració del tricentenari del 1714, en la qual les autoritats autonòmiques han abocat bona part de les seves inversions, i que deixa com a herència tangible el mercat del Born convertit en santuari nacionalista. Per un cost similar –uns cent milions d'euros–, Barcelona ha incorporat a la seva guia museística el DHUB, que satisfà un vell desig: disposar d'una seu per al disseny local a l'altura de la seva fama global.

Per desgràcia, aquestes iniciatives, així com altres projectes que es van posant damunt la taula, xoquen amb una crua realitat: els museus ja existents no tenen prou fons per desenvolupar la seva tasca amb dignitat. El cas més sagrant és el del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), vaixell insígnia del sistema museístic català, el pressupost del qual se'n va gairebé tot en despeses generals, alliberant tot just prop de mig milió d'euros per a exposicions temporals, i es veu obligat (amb notable èxit, per cert) a reinventar el muntatge de la seva pròpia col·lecció. Aquesta estesa penúria econòmica

ha portat la cartellera artística local a hores molt baixes, en les quals ja no pot competir amb la de Madrid i, menys encara, amb la de les principals capitals europees. En altres àrees ha passat quelcom similar. El Liceu o el TNC o el Lliure han hagut de defensar-se, de nou, entre retallades. Cal dir-ho clarament: contribuir a aquest declivi, per activa o per passiva, és un greu error estratègic, perquè la cultura és un factor clau per consolidar la posició de Barcelona al món.

Naturalment, les primeres raons per apostar per la cultura són d'ordre social. Albert Camus deia que "sense cultura, sense la relativa llibertat que comporta, la societat, encara que funcioni, és una jungla". Però hi ha també motius econòmics, i no són menors. La cultura és un sector productiu destacat. Les indústries creatives ocupen a l'Europa comunitària set milions de persones (el 3,3% del mercat laboral; el 19% entre menors de 30 anys). És a dir, ocupen més persones que la metal·lúrgia, el sector alimentari o l'automoció. La seva factura supera el mig bilió d'euros i genera més del 4% del PIB comunitari. A Espanya, el sector cultural ocupa mig milió de persones i aporta el 3,5% al PIB nacional. Hi ha doncs motius de pes per apostar per la cultura. Però, els últims anys ens han dut un IVA abusiu i més retallades. El 2008, l'Administració central destinava 1.075 milions d'euros a cultura; el 2012, 772. El 2008, les administracions autonòmiques hi van dedicar 2.128 milions. El 2012, 1.273. La crisi ha tingut també el seu reflex en la producció de béns culturals, amb notable descens, per exemple, en la producció de llibres, que s'intenta compensar amb vendes a Amèrica.

Totes aquestes consideracions s'han d'inscriure ara en un món en accelerada transformació tecnològica, que redefeix els nostres hàbits de conducta. La vida ja no es concep vida sense telèfons mòbils, tauletes, ordinadors portàtils i altres aparells. Sembla com si hagués estat sempre així. Però fa només deu anys que va engegar Facebook o es va penjar el primer vídeo a YouTube; i vuit del primer tuit. Aquest món virtual conquereix cada dia noves parcel·les del món real. I en conseqüència els poders el transformen en un camp de batalla. D'una banda, d'una batalla comercial, on convé atacar la pirateria que mina la indústria cultural. La nova llei de Propietat Intel·lectual ha permès ja a Espanya tancar llocs web que parasitaven a creadors i productors culturals. Però internet ofereix també un camp de batalla més ampli, d'insospitades derivacions culturals i polítiques. S'ha comprovat amb filtracions massives de documents reservats. I a una altra escala el 2014 amb el cas que ha enfrontat Sony, productora de *The interview*, un film que satiritza el règim de Corea del Nord, amb el Govern de l'esmentat país. Un cas en el qual Sony va patir un atac cibernètic i que després va continuar amb una apagada d'internet al país asiàtic. Aquesta picabaralla evidencia, en efecte, que el món virtual –insistim: cada vegada més real i menys virtual– constitueix un camp de batalla innovador i central. I ens parla de la vulnerabilitat d'aquesta llera electrònica per la qual flueixen el gruix de les comunicacions humanes, també les culturals, amb el seu anhel de plaer, estímul i riquesa espirituals.

El presidente de Ecuador intensifica el acoso a la prensa independiente

El Gobierno impuso este año 57 sanciones a los medios, incluidas 28 multas

SORAYA CONSTANTE
 Quito

El sector de la comunicación en Ecuador ha registrado varias bajas a lo largo de 2014: la suspensión de dos ediciones regionales del diario *La Hora*, en julio; el cierre del periódico *Hoy*, en agosto; y el cese en noviembre del programa de comedia *La pareja feliz* tras recibir una multa equivalente al 5% de la facturación media de los últimos tres meses por la emisión de cinco capítulos que difundían "contenidos discriminatorios por razón de sexo y orientación sexual".

La Superintendencia de la Comunicación ha sido la encargada de imponer y de cobrar las multas que han terminado por asfixiar económicamente a estos medios y programas. El diario *Hoy*, incluso después de cerrar, recibió una multa de casi 60.000 dólares (49.000 euros) por no publicar en su portada el número de ejemplares que había puesto en circulación en algunas ediciones.

César Ricaurte, director de la Fundación Andina para la Observación y Estudio de Medios (Fun-

damedios), considera que "el hostigamiento a los medios de comunicación privados ha sido una constante" en 2014. Esta organización ha contado 57 sanciones a medios de comunicación hasta la fecha. De ellas, 28 corresponden a sanciones económicas impuestas, en su mayoría, por no entregar copias de ejemplares o grabaciones de programas, por tomar posición institucional sobre algún proceso judicial o por no difundir el tiraje en portada.

El superintendente de la Comunicación, Carlos Ochoa, informó en octubre, cuando cumplió su primer año de gestión, que había recibido 162 denuncias, pero no detalló las sanciones ni el destino del dinero que ingresa a sus arcas. Su discurso habitual se limita a asegurar que la comunicación es un derecho, y que los medios deben estar al servicio de la ciudadanía.

Con esta lógica se organizó en noviembre la II Cumbre de Periodismo Responsable, cuyo invitado de honor fue el vicepresidente de Bolivia, Álvaro García Linera, que dio una charla magistral sobre *Política y periodismo, periodis-*

El presidente de Ecuador, Rafael Correa. / L. S.

mo y política y enfatizó que los propietarios de los medios, ante el "derrumbe y debilidad de la derecha", han convertido a empresas en partidos políticos.

Para César Ricaurte, director de Fundamedios, estas cumbres

deslegitiman la labor del periodismo. "Es tético que el poder empiece a dictar los parámetros de lo que es periodismo, cuando el Gobierno habla de periodismo responsable habla de periodismo domesticado, sin dientes, un periodismo afin, que no investiga, que no cuestiona".

Los medios poco a poco han dejado de registrar las sanciones a los periodistas y medios. Han pasado por alto casos como el del diario *La Verdad de Machala* (provincia de El Oro), al cual se le impusieron dos amonestaciones escritas y cuatro multas económicas que suman unos 8.000 dólares, el doble de su patrimonio,

por lo que corre el riesgo de desaparecer.

Los denunciantes —según el registro de Fundamedios— han sido en su mayoría ciudadanos con alguna vinculación con la esfera pública, o que han sido candida-

tos a alguna dignidad local (18), seguidos de funcionarios (17), y de organizaciones sociales afines al Gobierno (9). Las denuncias en contra de los medios del oficialismo han sido descartadas por meros formalismos.

El presidente, Rafael Correa, no ha dejado de etiquetar a los periodistas y a los medios como "la prensa corrupta". Su programa de televisión semanal tiene una sección titulada "Por un verdadero Estado de derecho y no de opinión", donde Correa cuestiona y ridiculiza a periodistas reconocidos, como Diego Oquendo, que tiene un programa de radio de gran audiencia, o al caricaturista Bonil, primer sancionado por la

Rafael Correa ridiculiza a los periodistas en su programa televisivo

Ley de Comunicación y que ahora tiene otro proceso congelado hace casi dos meses. Un colectivo afroecuatoriano lo denunció por una caricatura en la que satirizó las destrezas de leer de un asambleísta negro. "El Cordicom (Consejo de Regulación de la Información y la Comunicación) debía pronunciarse en 30 días, pero no se ha sabido nada. Yo creo que esto es una forma de presión: si te portas mal, bajan el interruptor", dice el caricaturista.

“El humor gráfico abrió un camino a la libertad de expresión”

- Dibujantes de prensa como Peridis, Forges o Zulet despiden a Máximo
- En los setenta, las viñetas combatieron la censura a favor de la democracia

FERRAN BONO
 Madrid

Máximo murió el pasado domingo y ayer, lunes, fueron numerosos los dibujantes de prensa, de distintas cabeceras y empresas, quienes le rindieron homenaje en sus viñetas. Y también los que asistieron al funeral de uno de los más destacados humoristas gráficos españoles. “Es que en general nos llevamos bien. No sé si mejor que los periodistas. Tal vez porque somos muy pocos y ya peinamos canas o, más bien, lucimos calvas”, comenta Jesús Zulet, dibujante que trabaja para el Grupo Vocento.

“Somos una especie en extinción y por eso tratamos de protegernos. En extinción porque el papel está en decadencia. Habrá otra cosa probablemente en Internet, más inmediata y efímera”, apunta José María Pérez, *Peridis*. “No hay rivalidad. Una prueba de ello es que nos invitan a los humoristas a las tertulias de las TDT”, interviene Antonio Fraguas, *Forges*. “Yo puedo poner el ejemplo de Máximo, que fue muy amable conmigo cuando comenzaba”, destaca el también dibujante Fernando Corella.

No todos comparten esa vi-

Viñeta de Máximo publicada el 24 de septiembre de 2007 en EL PAÍS.

sión tan fraternal, pero sí hay coincidencia en destacar el papel desempeñado por los humoristas gráficos, algunos ya fallecidos como Antonio Mingote, José María González Castrillo, *Chu-*

my Chumez, Jaume Perich o Máximo. “Fueron clave para conseguir derechos y espacios de libertad con sus dibujos que llegaban a mucha gente. Es muy difícil poner coto a la imagen”, expli-

ca Juan García, director del Programa de Humor Gráfico de la Fundación Universidad de Alcalá, a la salida del funeral al que también asistieron escritores y periodistas como Manuel Vicent

o Vicente Verdú y numerosos profesionales del teatro y del cine, como Emma Suárez, Raúl Arévalo o Sergi López. Uno de los cuatro hijos de Máximo es el conocido actor Alberto San Juan.

“El humor tuvo su apogeo al final del franquismo y en la Transición, porque decía, con garbo y mucha intención, lo que no se podía decir. Para mí, el humor gráfico contribuyó a demoler el franquismo. Abrió un camino a la libertad de expresión. Iba por delante. El humor tiene que ser inteligente y polisémico para evitar la censura. La honestidad del humorista radica en que no ha-

“Casi todos los humoristas hemos hecho titulares”, dice Forges

sido un barco con bandera de conveniencia según el medio en que trabajara, sino que mantiene sus constantes, lo que le da credibilidad”, sostiene Peridis, que publica sus ilustraciones en EL PAÍS, al igual que Forges. Este añade: “Casi todos los humoristas hemos hecho titulares y vosotros los plumillas tenéis el marrón de escribir el texto. En mi caso fue muy importante, porque me abrió un camino para explorar, la lectura del libro *Autopista*, de Perich, que decía llamarse Jaime cuando estaba enfadado con la administración catalana y Jaime cuando lo estaba con la central”.

El futuro de la televisión, en manos del Supremo

Operadores y comunidades autónomas recurren el Plan Técnico de Industria

R. G. GÓMEZ
 Madrid

El modelo audiovisual español se dirime en los tribunales. El Supremo tiene sobre la mesa un alud de recursos que afectan al futuro de la televisión. En liza están ocho canales privados que fueron otorgados sin concurso público y, además, los dos grandes operadores (Atresmedia y Mediaset) y varias comunidades autónomas han recurrido el Plan Técnico Nacional de la TDT, que regula la nueva distribución de los programas como consecuencia de la liberalización del llamado *dividendo digital*, la banda de frecuencias que se destinará por acuerdo europeo a servicios de Internet móvil ultrarrápido.

Aprobado en septiembre pasado, este plan abre la puerta a la adjudicación (esta vez mediante "el procedimiento de concurso") a nuevos canales de cobertura nacional. Industria ya ha avanzado que serán cinco: uno en formato estándar y cuatro en alta

definición, que ofrece una mayor calidad de imagen y sonido. Esta ampliación de la oferta audiovisual viene a compensar la anulación de nueve canales, otorgados durante el Gobierno socialista a los operadores privados. Tras la sentencia del Supremo, el pasado mayo apagaron La Sexta 3, Xplora, Nitro, Nueve, La Siete y varias teletienda.

Además de los recursos presentados por los dos principales grupos audiovisuales, Industria se ha topado con la oposición de Cataluña, Canarias y Andalucía. Estas comunidades critican la forma en la que se ha confeccionado el Plan Técnico: "No se ha cumplido la Ley Audiovisual, que dice que las comunidades tienen que ser escuchadas en el proceso de planificación del espectro", afirma David García Ostos, director general de Comunicación Social de la Junta de Andalucía.

Hay también otro motivo de fondo: el Gobierno les ha quitado a las comunidades un múltiple completo, de modo que ahora tie-

Televisores sintonizados en diferentes canales de TDT en un centro comercial. / S. S.

El Gobierno sacará a concurso cinco nuevos canales de ámbito estatal

nen cuatro canales menos en sus respectivos ámbitos de cobertura. "Este recorte lastra nuestro sistema audiovisual y la capacidad de crecimiento del sector", añade García Ostos.

A partir de ahora, los operadores regionales tendrán muy di-

fícil ofrecer señales de alta definición. De hecho, la televisión autonómica catalana TV3, que ha perdido un múltiple por el dividendo digital, ha decidido sortear esta merma alquilándole una licencia a Emissions Digitals de Catalunya (Grupo Godó) para emitir su parrilla con mayor calidad de imagen. El Consejo Audiovisual de Cataluña ha autorizado la operación, que tiene carácter "provisional y excepcional", y se justifica por el interés público que supone para TV3 las emisiones en alta definición. El acuerdo tiene un plazo

mínimo de vigencia de 18 meses y un máximo de cuatro años.

Los recursos autonómicos se unen a los de la emisora local TeleElx, la empresa Infraestructuras y Gestión 2002 —que propició la anulación de nueve canales en diciembre de 2013— y, de forma conjunta, la Red de Medios Comunitarios, la Federación de Asociaciones para el Desarrollo Comunitario de Vallecas (que explota TeleK) y RTV Cardedeu. Ambas emisoras locales, que llevan en antena más de dos décadas pese a no tener una licencia en propiedad, alegan que el Plan Técnico no ha reservado espacio radioléctrico para las televisiones comunitarias sin ánimo de lucro, vulnerando así una disposición transitoria de la Ley Audiovisual de 2010.

TeleK, que difunde el programa *La Tuerka*, presentado por el líder de Podemos, Pablo Iglesias, presentó ayer un escrito ante la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones en el que anuncia que seguirá emitiendo por el canal 30, "a pesar de la omisión de los medios comunitarios en la nueva planificación" de la TDT. Su director, Francisco Pérez, reclama una frecuencia y denuncia que el Gobierno aplica una "ley mordaza digital".

críticatv

MÓNICA PLANAS - PERIODISTA

Censura en plena escalada política

Dilluns tornava *Planeta Calleja* a Cuatro, el programa de l'aventurer Jesús Calleja, que convida famosos a assumir reptes perillosos enmig de la natura. Va arrencar amb el polític Pedro Sánchez. El líder del PSOE va arreu on el conviden per intentar compensar l'efecte mediàtic de Podem. L'egocentrisme de Jesús Calleja barrejat amb el narcisisme de Pedro Sánchez va fer que l'emissió fos dura de suportar. Convidar polítics a espais d'entreteniment no deixa ser un sistema més de propaganda electoral encoberta. Si a sobre el polític ha d'exhibir la seva valentia i esforç físic, el programa es converteix en un anunci. Una metàfora prefabricada de l'instint de superació i resistència del personatge.

Calleja ven la idea que el convidat famós s'endinsarà en el seu món de risc i aventura, però, estranyament, dels cinquanta minuts que dura el programa, més de la meitat del temps era Calleja qui perseguia Pedro Sánchez pels despatxos. Fins i tot vam veure imatges de la cap de premsa del líder del PSOE cridant i esbrancant per telèfon un periodista a qui li retreia no haver fet bé la seva feina. Calleja també va anar a casa de Pedro Sánchez a conèixer la seva dona i a dutxar-se (tal qual). Per cert, els comen-

'Planeta Calleja'
Les escenes de Pedro Sánchez en situacions de perill estaven molt retallades i seleccionades

taris que li va fer a l'esposa eren dignes d'un vodevil d'Arturo Fernández: "Hi ha moltes noies que li demanen autògrafs al teu marit. Estàs gelosa?" Era una mena de versió *cutre* d'*El convidat* que Calleja aprofitava per parlar d'ell mateix (per variar). Feia preguntes a Pedro Sánchez sobre política i després li deia: "M'estàs donant la lluna". Estàvem davant un cas televisiu excepcional en què el presentador admet que el programa que està fent no té interès ni per a ell mateix.

A les acaballes, vam veure només nou minuts de Pedro Sánchez enfilant-se dalt d'un molí d'energia eòlica de setanta metres d'altura amb Calleja i baixant fent ràpel. Després, cinc minuts més del polític intentant ascendir al penyal d'Ifac. I prou. Això teòricament havia de ser el gruix del programa d'aventures, i només en va ser una quarta part. Totes les escenes de perill estaven molt retallades i seleccionades. Eren insòlitàment curtes i en cap moment es veia Sánchez evidenciant feblesa, por o fins i tot ridícul, que és el que sempre passa amb aquests convidats quan pengen d'una corda sobre l'abisme. Indicis que fan pensar que la cap de premsa que alligona periodistes per telèfon també va ficar cullerada en el muntatge del programa.

PER
L'ESCAIRE

Santi
Nolla

Tapar-se en una bombolla

Fa temps els periodistes pujaven als autocars dels jugadors del primer equip de futbol. Molts escrivien les cròniques durant el camí de tornada, xerrant amb els futbolistes o els tècnics. No fa tant, els reporters anaven al camp i veien els jugadors en sortir de l'entrenament i podien intercanviar-hi algunes paraules o fer-los una entrevista. Avui, els futbolistes viuen en una bombolla, amb entrenaments a porta tancada o passadissos on no se'ls veu. Un periodista pot passar un any sense poder parlar amb un jugador, llevat que vagi a la zona mixta (lloc de pas després dels partits en què se'ls demana que es parin) o a una roda de premsa (la veritat, poc).

Això passa en futbol. En bàsquet, diumenge passat, els periodistes van poder acostar-se al vestidor de Barça i Madrid. Els periodistes nord-americans ho fan en cada partit, mentre els cracs de l'NBA es canvien. Són cultures diferents. La dels EUA, oberta per als mitjans de comunicació, entesos com a vehicles d'expressió dels clubs i jugadors cap als aficionats, i aquí vistos com a *enemics*.

En un matx entre periodistes dels Estats Units i europeus que es va fer ja fa uns quants anys a San Francisco, els nord-americans explicaven que ells demanaven al club (en el cas concret eren els 49ers de futbol americà amb el gran Joe Montana) de parlar amb tal jugador, el qual en acabar l'entrenament es personava davant el reporter. Si no ho feia, tenia l'obligació de dir-l'hi. I si no trucava, mitjançant un acord amb el sindicat de periodistes, el mitjà podia fer públic el número de telèfon del jugador. Molt poques vegades va arribar a produir-se.

Joe Montana, cada dia, després dels entrenaments, anava a una habitació amb una tau-

***Els esportistes dels EUA assumeixen
que formen part de l'espectacle;
als futbolistes d'aquí els costa***

la, en la qual l'esperava el seu assistent, que li comentava les cartes que havien arribat. Ell es passava, diàriament, una hora contestant als fans. Als EUA la majoria d'esportistes tenen assumit el seu rol. Saben que formen part vital de l'espectacle. I per això han d'alimentar-lo. Jugar a favor dels mitjans, dels aficionats, del club.

Al futbol europeu, espanyol, el Barça o el Reial Madrid viuen en una bombolla que els allunya. Alguns entrenadors van convèncer els clubs de tancar totes les vies d'escapament. Per aquest motiu no es poden veure entrenaments, no es pot parlar amb els jugadors si no es passa pel club o per la televisió del club i només surten per a patrocinadors, encara que als seus contractes figuri que han d'atendre els mitjans de comunicació.

Al Barça B, els jugadors de Segona Divisió, només parlen en la zona mixta. No hi ha reportatges, tampoc no hi ha entrevistes. Després, això sí, es demana als mitjans que els donin suport per veure si s'omple el Miniestadi. Als nanos alevins i infantils de l'equip blaugrana que han anat al trofeu internacional de futbol d'Arona a Tenerife el club els ha prohibit parlar amb els mitjans: volen protegir els nens. Parlen els de tots els equips menys del FC Barcelona.

Els futbolistes es tapen en una bombolla. És cert que hi ha hagut males experiències, però la decisió de generalitzar el no amb els mitjans els allunya. Fa la sensació que alguns clubs són a les seves mans.

'The interview' obre a Hollywood la porta de les estrenes a internet

SALVADOR LLOPART
Barcelona

Pot ser que *The interview* hagi passat de ser una mediocre comèdia (segons bona part de la crítica dels Estats Units) a convertir-se, malgrat la pel·lícula mateixa, després dels recents ciberatacs que va patir la seva productora (Sony), suposadament provinents de Corea del Nord, en un símbol de la llibertat d'expressió.

Però per a Hollywood pot ser que signifiqui molt més: pot ser el tret de sortida per a una nova manera d'entendre la distribució de les seves pel·lícules. al món. *The interview* és el primer film d'una gran productora amb una estrena compartida alhora en sales i a internet, i el resultat ha estat sorprenent.

En els seus primers quatre dies d'exhibició –fins al 27 de desembre passat– el film de Seth

Rogen va recaptar 15 milions de dòlars en els serveis de vídeo a la carta (*video on demand*, VOD), accessibles des d'internet. El resultat de dos milions de descàrregues legals.

The interview s'enfila així al primer lloc de les recaptacions aconseguides fins ara per qualsevol pel·lícula a internet.

El film ha passat per plataformes com Google Play, Xbox video i YouTube movies, a uns

preus que es movien entre els 5 i els 14 dòlars per descàrrega.

En aquestes dades no es comptabilitza iTunes movies, plataforma d'Apple, la més gran del sector, en la qual encara no s'havia estrenat: es va estrenar ahir.

Són xifres més que respectables per a una pel·lícula que ha costat 40 milions de producció. Davant elles s'erigeixen els escassos 2,8 milions de dòlars que ha recaptat el film a les 320 sales convencionals en què ha estat estrenada: sales de les denominades artístiques als Estats Units.

La negativa de les grans cadenes a exhibir amb normalitat el film, per por d'atacs terroristes, va portar Sony, la seva productora,

a explorar les vies alternatives. Com, en aquest cas, el VOD a través d'internet. Un mitjà fins ara vedat per a una pel·lícula d'aquestes característiques. Per la negativa, precisament de les grans cadenes d'exhibició, a acceptar aquest tipus de competència que consideren deslleial. Però tot apunta que els bons resultats obtinguts per *The interview* a la xarxa portaran a replantejar l'acord de *no-agressió* entre Hollywood i les grans cadenes d'exhibició. El negoci és el negoci, assenyalen observadors com la revista *Variety*. I el que mai no s'havia fet finalment s'ha fet.

I el resultat ha estat més que encoratjador.●

POLÈMICA

RTVE afirma que l'ús de targetes de directius es controla

EL PERIÓDICO
BARCELONA

RTVE ha sortit al pas d'unes informacions que han aparegut aquest cap de setmana en què es filtraven dades de l'informe d'auditoria interna que assenyalen que prop del 70% de les despeses sufragades amb targetes de crèdit pels executius de la corporació no estan ben justificades.

Segons RTVE, el 70% de la despesa que es produeix a compte de les targetes de crèdit de la corporació es correspon a «la producció de programes, serveis informatius de TV i ràdio i a les corresponents a l'estranger», i aclareix que les manifestacions de l'informe de la Intervenció Delegada respecte al tema al·ludeixen a una norma del 1990, que no es correspon «exactament» amb la que regeix des del 2007.

Sobre l'ús de targetes, diu que no és atribuïble als seus directius, sinó que és «un mitjà de pagament alternatiu a l'efectiu» per

La corporació diu que és «errònia» la filtració de l'informe de la Intervenció Delegada

a despeses «associades a l'exercici de l'activitat professional» que «no suposen retribució en espècie ni benefici per al titular», sinó «per a RTVE, que es dota d'una forma pràctica d'abonar despeses associades a la seva activitat».

«Les despeses associades a l'exercici de l'activitat professional a RTVE han de ser sufragades per l'empresa, com passa en qualsevol societat. Les partides més importants són les despeses de viatge i les despeses associades a relacions externes», diu.

Pel que fa a l'informe en si, indica que «és confidencial i té l'objectiu de contribuir a millorar la gestió de l'empresa», i que el 2013 és el primer any en què revisa «aquesta mena de despeses d'una manera detallada».

«En la revisió d'aquestes despeses la Intervenció Delegada ha estudiat la justificació documental d'un conjunt de liquidacions de despeses, i ha comparat aquesta documentació amb una norma del 1990 que no respon exactament a les pràctiques de supervisió i control de la despesa que s'estan seguint en l'actual Corporació RTVE creada l'any 2007», explica. ▬

Series.ly retira enllaços però es manté operativa

Tal com va anunciar el 4 de desembre, Series.ly ha fet efectiva la retirada de la seva pàgina web de "tots aquells enllaços aportats per la seva comunitat sobre els quals no pot garantir que es dirigeixin a continguts amb drets" i així adaptar-se a la nova llei de propietat intel·lectual. El portal ha anunciat que no tancarà i seguirà funcionant "amb la missió de donar servei a la seva comunitat, de més de cinc milions d'usuaris". Aquests usuaris, assegura, podran seguir "portant el control dels capítols vistos, recomanar continguts, i llegir i escriure crítiques en una col·lecció de més de 200.000 fitxes de sèries, pel·lícules, programes de

televisió i documentals". A la vegada, Series.ly també ha fet públic que, durant les últimes dues setmanes, ha iniciat negociacions "amb els principals agents de la indústria per seguir aportant solucions al mercat audiovisual". El portal denuncia que "la majoria d'aquestes empreses segueixen depenent dels propietaris dels continguts", que, al seu torn, segueixen controlant les finestres de distribució i "dificulten el negoci dels distribuïdors d'internet". Series.ly conclou que seguirà aportant trànsit web a les principals plataformes de vídeo sota demanda espanyoles, com ara Wuaki.tv, Filmin.es i Nubeox.com. ■

Canal Sur ahorra 400.000 euros al suprimir su señal internacional

Carlos Pizá SEVILLA.

Radio Televisión de Andalucía (Canal Sur TV y Radio) suprimirá desde pasado mañana, 1 de enero, la emisión en abierto y vía satélite de *Andalucía Televisión*, el canal que emite en el resto de España y el extranjero. Así lo denunció ayer Comisiones Obreras, quien cifró el ahorro en 400.000 euros, que es el coste anual de la emisión por satélite.

El sindicato criticó que esta medida se ha tomado sin consensuar y por sorpresa, y que aún no están cerrados los acuerdos para que ese canal pueda verse a través de plataformas de televisión de pago, como Ono o Movistar TV. Esa será la única vía para ver *Andalucía Televisión* a partir de 2015.

En paralelo, el sindicato tiene previsto denunciar hoy mediante un comunicado la cesión de hasta 20 empleados de RTVA a las dos productoras que realizan el programa *La tarde, aquí y ahora*, que presenta Juan y Medio. Son Indalo (propiedad de este último) e Ítaca (de Joaquín Petit). Esa cesión se produce para que el contrato entre RTVA y esas productoras se abarate vía recorte de gastos de personal.